

STARPINSTITŪCIJU DARBĪBAS KOORDINĀCIJAS GRUPA

Priekšlikumi Covid-19 izplatību
ierobežojošo pasākumu pārskatīšanai

Epidemioloģiskās drošības kritēriji

	Apraksts
Ļoti augsts risks	14 dienu kumulatīvais gadījumu skaits pārsniedz 200 uz 100 000 iedzīvotājiem (nominālais testu skaits dienā - 10 000)
Augsts risks	14 dienu kumulatīvais gadījumu skaits ir robežās no 100 līdz 200 uz 100 000 iedzīvotājiem (nominālais testu skaits dienā - 6 000)
Vidējs risks	14 dienu kumulatīvais gadījumu skaits ir robežās no 20 līdz 100 uz 100 000 iedzīvotājiem (nominālais testu skaits dienā - 4 000)
Zems risks	14 dienu kumulatīvais gadījumu skaits ir zem 20 uz 100 000 iedzīvotājiem (nominālais testu skaits dienā - 2 000)

OPERATĪVĀS VADĪBAS GRUPAS NOTEIKTAIS MĒRĶIS

Uz 2021.gada 1.jūniju

**14 DIENU REĢISTRĒTO INFICĒŠANĀS GADĪJUMU
KUMULATĪVAIS SKAITS UZ 100 000 IEDZĪVOTĀJU**

NE VAIRĀK KĀ 200

Novērtējuma uzdevums:

- Novērtēt, vai ar bāzes scenāriju iespējams sasniegt noteikto mērķi
- Novērtēt bāzes scenārija turpināšanas iespējas līdz 2021.gada 1.jūnijam

ANALĪTISKĀS EKSPERTU GRUPAS SASTĀVS UN DARBA REZULTĀTS

Ietekmes uz Covid-19 izplatību novērtēšanai: Ģirts Briģis, Elīna Dimiņa,
Anda Ķīvīte-Urtāne, Ludmila Vīksna

Sabiedrības iespējamās attieksmes novērtēšanai: Ivars Austers, Klāvs
Sedlenieks, Inta Mieriņa, Inese Šūpule, Ingūna Ēlere, Zigurds Zaķis

Sociālo seku un ietekmes uz sabiedrību novērtēšanai: Andris Šuvajevs,
Baiba Bela, Baiba Martinsone, Feliciāna Rajevska, Ņikita Bezborodovs

Ietekmes uz ekonomisko aktivitāti novērtēšanai: Gundars Bērziņš, Kārlis
Vilerts, Mārtiņš Āboliņš

Darba rezultāts ir ekspertu viedoklis, kas formulēts īsā termiņā un balstoties uz to datu un zināšanu apjomu, kāds uzdevuma veikšanas brīdī bija pieejams.

Tas nav ieteikumi par atsevišķiem pasākumiem vai to izmaiņām, bet viedoklis par scenārijiem un atsevišķu pasākumu efektivitāti un būtiskumu.

PASĀKUMU IETEKME UZ COVID-19 IZPLATĪBU

Pamata ierobežojošie pasākumi (sejas maskas, distancēšanās, roku mazgāšana, dezinfekcija) **ir efektīvi un noteikti turpināmi**, bet svarīga sabiedrības gatavība tos ilgstoši turpināt ievērot

Kā **riska teritorija un kompromiss** starp vīrusa izplatības mazināšanu un sabiedrības vajadzībām:

- 1) Mācības klātienē 1-4.klasēm drošajās pašvaldībās;
- 2) Pirmsskolas izglītības iestādes apmeklē tikai tie bērni, kuru vecāki nevar strādāt attālināti vai savienot attālinātu darbu ar bērna pieskatīšanu;
- 3) Atļauts tikties ar aprūpējamu vai vientuļu personu, šķirto ģimeņu bērniem tikties ar vecākiem, tikties līdz 10 cilvēkiem (no divām mājsaimniecībām) bērēs un kristībās;
- 4) Mazumtirdzniecības vietas, kas var būt būtisks riska faktors pie augstāka saslimstības līmeņa.

Kā **būtiska riska teritorija** pašlaik:

- 1) sabiedriskais transports, 50% aizpildījuma ierobežojums un vietu marķēšana strādā nepietiekami, svarīgi nodrošināt transportlīdzekļu vēdināšanu;
- 2) Profesionālie sporta pasākumi, kas bijuši par iemeslu slimības uzliesmojumiem (saskaņā ar medijos pieejamo informāciju).

IETEKME UZ COVID-19 IZPLATĪBU

- ✓ **Kopumā esošie ierobežojumi novērtēti kā pietiekami efektīvi izvirzītā mērķa (200 reģistrētie inficēšanās gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem 2021.gada 1.jūnijā) sasniegšanai**
- ✓ Šobrīd būtiski **pietrūkst aktīvas un mērķtiecīgas rīcības** esošo ierobežojumu īstenošanā, ierobežojumi tiek ilgstoši uzturēti ar nepietiekamu rezultātu, pašreizējā rīcība ir reaģējoša un situatīva (suņa astes ciršana pa gabaliņam)
- ✓ Jāpanāk **sabiedrības lielāka iesaiste ierobežojumu ievērošanā**
- ✓ Vakcinācijas procesā problēma ir **vakcīnu trūkums un stratēģijas nepietiekama elastība** (paredzēt iespēju operatīvi sazināties un vakcinēt tos nākamo prioritāro grupu pacientus, kas gatavi to darīt), kā arī nekonsekvence komunikācijā

PROBLĒMAS KOMUNIKĀCIJĀ AR SABIEDRĪBU

Publiskās pārvaldes un valdības līmenī

- Trūkst **skaidri noteikts un komunicēts mērķis**, uz kuru virzāties. To nosakot, panākama sabiedriskā solidaritāte
- Trūkst sabiedrībai **skaidri saprotami nosacījumi ierobežojumu pārskatīšanai**
- Trūkst **konsekventa komunikācija 'vienā balsī'** no valdības puses
- Graujoša ietekme **straujai lēmumu maiņai** valdībā
- Nepietiekama **komunikācija krievu valodā, «vieglajā valodā», kā arī vājredzīgo un vājdzirdīgo auditorijai**

Masu medijos

- **Negatīva, biedējoša informācija par Covid-19 informatīvā telpā**, kas paaugstina trauksmi, bet ar laiku mazina īstenoto pasākumu efektivitāti
- Trūkst **praktiskas informācijas par vakcīnām** un valdības **sniegtiem atbalsta pasākumiem**

PASĀKUMU IETEKME UZ SABIEDRĪBAS ATTIEKSMES VEIDOŠANOS

Visai **atšķirīga šobrīd esošo ierobežojumu uztvere sabiedrībā** – ierobežojumi attiecībā uz kultūras un sporta pasākumiem, publiskiem pulcēšanās pasākumiem, tāpat kā epidemioloģiskās drošības prasību ievērošana (roku dezinfekcija, maskas) sabiedrībā visdrīzāk tiek akceptēti

Kritisks noskaņojums par :

1. iespēju saņemt plānveida veselības aprūpes pakalpojumus slimnīcās, jo īpaši gados vecāku iedzīvotāju vidū
2. ierobežojumiem tirdzniecībai klātienē
3. pulcēšanās ierobežojumiem sadzīvē
4. ierobežojumiem pirmsskolas izglītības pieejamībā

Kontroles mehānismi attiecībā uz to, vai cilvēks, kurš jūtas slims, veic Covid-19 testu un atrodas mājās, **nestrādā**

Nav kontrole arī pulcēšanās ierobežojumiem privātos pasākumos, kā arī tam, vai Latvijā ieceļo cilvēki tikai neatliekamajos gadījumos

Lai būtu iespējams nodrošināt mācības klātienē un bērnudārza pieejamību, **nepieciešamas izmaiņas vakcinācijas stratēģijā**, paredzot prioritāru pedagogu vakcinēšanu

PASĀKUMU IETEKME UZ SOCIĀLO UN PSIHO-EMOCIONĀLO LABKLĀJĪBU

Būtiska negatīva ietekme pasākumiem, kas ierobežo:

- **tuvinieku rūpes par savējiem**, tikšanos ar radiem, draugiem. Tas nozīmīgi pasliktina dzīves kvalitāti un ierobežo pamata vajadzības pēc piederības un sociālajām attiecībām
- **veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību** slimnīcās. Obligāti jānošķir pakalpojumi, kas ir vitāli svarīgi dzīvībai un veselībai, to klātienē sniegšana nedrīkst tikt ierobežota (piem. uzņemšana ilgstošās aprūpes institūcijās; plānveida medicīnas pakalpojumi u.c.)
- **izglītības un interešu izglītības nodarbību pieejamību** klātienē

PASĀKUMU ILGTSPĒJA NO SABIEDRĪBAS UZTVERES VIEDOKĻA

Ierobežojumi, kuri nestrādās, ja tie tiek turpināti vēl 3 mēnešus

Iekštelpās un ārtelpās var pulcēties ne vairāk kā divas personas

Bērnu interešu izglītības nodarbības attālināti (jāatceļ Skolēnu Dziesmu un deju svētki)

Klātienē pirmskolas izglītības pieejamība tikai ģimenēm, kurās vecāki nevar strādāt attālināti

Tirdzniecības vietu apmeklē tikai viena persona no ģimenes

Bērēs un kristību ceremonijās neatliekamajos gadījumos pulcēšanās ne vairāk kā 10 cilvēkiem

Ierobežojumi, kuri nestrādās, ja tie tiek turpināti vēl 6 mēnešus

Mācības attālināti

Ierobežoti plānveida pakalpojumi slimnīcās

Ierobežots veikalu loks, kas nodrošina tirdzniecību klātienē

Ierobežots preču klāsts tirdzniecībai klātienē

Sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi tikai līdzņemšanai

Sporta klubu un labsajūtas pakalpojumu nepieejamība

10 dienu pašizolācija pēc ierašanās Latvijā

Ieceļošana Latvijā tikai neatliekamajos gadījumos

Ierobežojumi kultūras un sporta pasākumu pieejamībā

Privātu un publisku pasākumu aizliegums

Ar grūtībām īstenojamie ierobežojumi:

Studijas attālināti

Darbs attālināti

NOZARU PRIORITĀTES

Skolas	Pulcēšanās/sociālie kontakti	Amatieru kolektīvi	Tirdzniecība
Profesionālā un augstākā izglītība	Interesešu izglītība	Muzeji, bibliotēkas	Ēdināšana
Profesionālās ievirzes izglītība	Bērnu un jauniešu sports	Brīvdabas pasākumi auto/laivu	Skaistumkopšana
Pieaugušo tālākizglītība, prof. pilnveide	Amatieru sports		Fotopakalpojumi
	Profesionālais sports		Ienākošais tūrisms
Profesionālā kvalifikācijas eksāmeni	Ieceļošanas ierobežojumi TUA saņēmējiem	Ierobežojumi nebūtiskai ceļošanai	Sabiedriskais transports

ATSEVIŠĶU PASĀKUMU IETEKME UZ TAUTSAIMNIECĪBU

Nevienam no ierobežojumiem NAV būtiski augstas ietekmes uz pēc pievienotās vērtības īpatsvara lielām vai eksportam svarīgām tautsaimniecības nozarēm

Būtiskākā ietekme uz tautsaimniecību ir šādiem pasākumiem:

- 1) ierobežojumi mazumtirdzniecībai (preču saraksti, drošības protokoli, marketinga aizliegumi)
- 2) Ierobežojumi ceļošanai bez būtiskas nepieciešamības un pašizolācijas prasība, atgriežoties no ārvalstīm, tai skaitā ietekme uz izmitināšanas nozari;
- 3) Ierobežojumi kultūrvietu un izstāžu zāļu darbībai;
- 4) Pulcēšanās un publisko pasākumu ierobežojumi;
- 5) Nav atļauta bērnu interešu izglītība un nometnes;
- 6) Sabiedriskajā ēdināšanā ēdiens tikai līdzņemšanai;
- 7) slēgta sporta klubi, izklaides vietas;
- 8) Ierobežotā apjomā pieejami skaistumkopšanas pakalpojumi

Būtiska ietekme uz ekonomiku ir pašai saslimstībai, kas samazina patēriņu un nodokļu apjomu

SCENĀRIJA IETEKME UZ TAUTSAIMNIECĪBU

Ekonomikai **lielākais risks ir COVID-19 izplatība**, tādēļ izvēle starp ierobežojumiem un ekonomiku vismaz daļēji ir viltus dilemma.

Ekonomikas funkcionēšanai ir svarīgi nodrošināt **priekšnosacījumus, lai COVID-19 saslimstība būtu kontrolējama**, piemēram, stiprinot track & trace visos posmos.

Šobrīd esošo **atbalsta instrumentu klāsts kopumā šķiet atbilstošs**. Atsevišķās nozarēs, kuru darbība ir ilgstoši ierobežota, iespējams jādome par papildus atbalsta instrumentiem ilgtermiņa pamatlīdzekļu uzturēšanai/saglabāšanai (piemēram, viesnīcas, tirdzniecības platības).

Jāturpina darbs, identificējot nozares, nodarbinātos vai sabiedrības grupas, kuras šobrīd nenosedz vai nepietiekami nosedz esošie atbalsta instrumenti, lai precīzāk mērķētu atbalsta instrumentus.

Izstrādājot jaunus ierobežojumus vai iespējamus rīcības scenārijus, ekonomikas atbalsta instrumentiem ir jāsaņem savlaicīgi

GALVENIE EKSPERTU GRUPAS SECINĀJUMI (1)

- ✓ **Kopumā esošie ierobežojumi ir novērtēti kā pietiekami efektīvi** izvirzītā mērķa (200 saslimušo uz 100 000 iedzīvotājiem 2021.gada 1.jūnijā) sasniegšanai
- ✓ **Pietrūkst** aktīvas un mērķtiecīgas **rīcības esošo ierobežojumu īstenošanā**, pašreizējā rīcība ir reaģējoša un situatīva
- ✓ Tā rezultātā esošie ierobežojumi tiek jau ilgstoši uzturēti un pat pastiprināti, bet būtiska uzlabojuma saslimstības apturēšanā nav, vakcinācija kavējas, kā rezultātā **sabiedrības spriedze pieaug** un līdzdarbība, iespējams, mazinās
- ✓ **Virkne esošo ierobežojumu ilgtermiņā nav īstenojami** vai ilgtspējīgi
- ✓ **Jāveicina mērķa un sabiedriskās solidaritātes sajūta.** Mērķiem jābūt skaidri iezīmētiem un komunicētiem. Graujoša ietekme ir solījumiem un tiem sekojošai straujai lēmumu maiņai.
- ✓ Ļoti svarīgi veikt **aktīvāku komunikāciju krievu valodā**, uzrunājot arī krievvalodīgo sabiedrības daļu

GALVENIE EKSPERTU GRUPAS SECINĀJUMI (2)

- ✓ **Sabiedrību visbūtiskāk ietekmē** izglītības pakalpojumu nepieejamība klātienē, sociālo saišu ierobežojumi un plānveida veselības aprūpes ierobežotā pieejamība
- ✓ **Publiskā sektora uzdevums** ir ne tikai informēt pa visiem iespējamajiem kanāliem par atbalsta pieejamību, bet proaktīvi *piedāvāt* atbalstu noteiktām sociālajām grupām un indivīdiem, uzrunājot tos, jo īpaši sociālās grupas, kurām prognozējami nepieciešams atbalsts psihoemocionālās labklājības jomā
- ✓ Vairāk jāuzticās cilvēku veselam saprātam un vietējai varai
- ✓ **Ēkonomikai lielākais risks ir COVID-19 izplatība**, tādēļ izvēle starp ierobežojumiem un ekonomiku vismaz daļēji ir viltus dilemma.
- ✓ Šobrīd esošo atbalsta uzņēmumiem instrumentu klāsts kopumā šķiet atbilstošs tautsaimniecības vajadzībām

GALVENIE EKSPERTU GRUPAS SECINĀJUMI (3)

- ✓ **Nepieciešams ilgtermiņa scenārijs Covid-19 krīzes vadībai** vismaz 2021.gadam, neatkarīgi no tā vai tiks turpināti esošie ierobežojumi vai iedarbināti būtiski stingrāki ierobežojumi
- ✓ Nepieciešams **JAU ŠOBRĪD gatavoties 2021.gada rudenim**, kad inficēšanās līmenis var pieaugt, īpaši, ja neizdodas sasniegt augstu vakcinēto valsts iedzīvotāju īpatsvaru
- ✓ **Izšķirošs faktors krīzes pārvarēšanā būs iedzīvotāju vakcinācijas process**, tādēļ nepieciešams domāt par «burkāniem» iedzīvotāju motivēšanai vakcinēties, nepieciešama vakcinēšanas rindas lielāka fleksibilitāte, mediju uzmanības fokusā nav jābūt atsevišķiem vakcinēšanas gadījumiem
- ✓ Jāizstrādā **augstākas epidemioloģiskās drošības protokoli uzņēmumu un organizāciju darbībai** un jāsniedz valsts atbalstu ieguldījumiem šo protokolu ieviešanai, lai pie mērena saslimstības līmeņa ekonomiskās aktivitātes un izglītības iestāžu darbība nebūtu būtiski jāierobežo. Ja tas netiek darīts, pieaugs valsts izdevumi ierobežojumus kompensējošiem pasākumiem un valsts parāds pret IKP.

GALVENIE EKŠPERTU GRUPAS SECINĀJUMI PAR IEROBEŽOJUMU MĪKSTINĀŠANU PĒC 2021.GADA 6.APRĪĻA

Ja viss atvieglojuma scenārijs tiks īstenots, tad mērķa rādītāju (200 reģistrēto inficēšanas gadījumu skaitu uz 100 000 iedzīvotājiem) **sasniegt** līdz 1.jūnijam **nebūs iespējams**. 100 punktu skalā – iespēja sasniegt mazāk par 5%.

Sabiedrības attieksme pret būtisku ierobežojošo pasākumu samazināšanu varētu būt duāla – no vienas puses pozitīva par tuvināšanos dzīvesveidam pirms Covid-19, no otras puses negatīva par pārmērīgu risku uzņemšanos, proti, ka ir iespējams būtisks inficēšanās gadījumu pieaugums ierobežojošo pasākumu samazināšanas rezultātā

Starpinstitūciju darbības
koordinācijas grupas
priekšlikumi

pakāpeniskai izejai no Covid–19
ierobežojumiem

Principi

- Jebkuri atvēršanas pasākumi, ja saslimšanas rādītājs ir virs 200, ir augsti riskanti, tāpēc jābūt gataviem tos jebkurā brīdī atcelt vai ieviest stingrus pasākumus, ja saslimšana strauji pieaug (pasākumi no scenārija D).
- Pasākumi tiek ieviesti pa posmiem, 3 nedēļu cikla ietvaros. Mainoties epidemioloģiskajai situācijai, tiek pārskatīti pasākumu ieviešanas soļi.
- Visi pasākumi īstenojami tikai ar drošiem protokoliem, nodrošinot (reālu!) to ievērošanas kontroli un uzraudzību.
- Prezētācijā iekļauts sākotnējais piedāvājums. Jābalansē sabiedrības prioritātes un epidemioloģiskie riski.

1.solis– no 7.apriļa (14 dienu kumulatīvais uz 100'000 iedz. nepārsniedz 400)

- Izglītība pēc reģionālā principa - klātienē 1-6.klase, 12.klase, rotācijas princips 7.-11.klasei (divas dienas nedēļā klātienē), stundas ārtelpās; individuālās konsultācijas telpās
- Interesu izglītība/ profesionālās ievirzes izglītība ārtelpās grupās (līdz 10 cilvēkiem)
- Profesionālajā izglītība - profesionālās kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamā profesionālā praktiskā saturu apgušana telpās grupās (līdz 5 cilvēkiem)
- Nodarbības ārtelpās (līdz 10 cilvēkiem) jauniešiem un pusaudžiem, kuri pakļauti sociālās atstumtības riskam, personām ar atkarībām (pēc reģionālā principa), individuālās konsultācijas telpās
- Pulcēšanās divu mājsaimniecību ietvaros ārtelpās (līdz 10 cilvēkiem)
- Darbojas visas tirdzniecības vietas, t.sk. ielu tirdzniecība un ielu tirdzniecības organizēšana (brīvdienās tirdzniecības centros ar platību virs 7000 m² strādā tikai pārtikas, higiēnas, dzīvnieku barības, optikas, preču veikali, aptiekas, grāmatnīcas un pakalpojumu sniegšanas vietas (piem. ķīmiskā tīrītava, apavu remonts, banku filiāles)
- Piketi un gājieni (līdz 10 cilvēkiem)

2.solis, kad 14 dienu kumulatīvais uz 100'000 iedz. nepārsniedz 320 (aprīļa beigas)

- Profesionālajā izglītībā - profesionālā kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamā profesionālā praktiskā satura apgūšana klātienē grupās (līdz 10 cilvēkiem)
- Profesionālās kvalifikācijas eksāmeni klātienē grupās (līdz 10 cilvēkiem), centralizēto eksāmenu kārtošana (līdz 10 cilvēkiem)
- 9.klases obligātie diagnosticējošie darbi 27.-29.aprīlī klātienē grupās (līdz 10 cilvēkiem)
- Muzeju/ bibliotēkas/kultūrvietas apmeklējums individuāli (25 m2 uz cilvēku)
- Pulcēšanās divu mājsaimniecību ietvaros telpās (līdz 10 cilvēkiem)
- Bēres līdz 10 cilvēkiem (bez 2 mājsaimniecību ierobežojuma)
- Ēdināšana ārtelpās
- Sporta inventāra noma telpās
- Tirdzniecības centri arī brīvdienās strādā pilnā apjomā
- Praktiskās braukšanas apmācības AM, A1, A2 un A kategorijas vadītāja tiesību iegūšanai, un noslēguma pārbaudījuma kārtošana
- Atcelt ierobežojumus praktiskās mācībām dzelzceļa, autosatiksmes, jūrniecības un aviācijas apakšnozarē, pasažieru pārvadājumu, kravu pārvadājumu un bīstamo kravu pārvadājumu jomā, kas nepieciešamas C1, C1E, D1, D1E, C, CE, D, DE, TRAM, TROL kategorijas un bīstamo kravu pārvadāšanai
-

3.solis, kad 14 dienu kumulatīvais uz 100'000 iedz. nepārsniedz 250 (maijs)

- Nodarbība sporta zālē individuāli (50 (25 peldbaseinos) m² uz vienu cilvēku un ne vairāk kā 8 cilvēki vienlaicīgi telpā)
- Sports ārtelpās ar vienas treniņgrupas lielumu līdz 20 audzēkņiem
- 1.-6. un 12.klase klātienē visā valstī, pārējās atbilstoši reģionu principam
- Centralizētu eksāmenu kārtošana skolās un augstskolās
- Skaistumkopšana pilnā apmērā
- Ēdināšanas pakalpojumi iekštelpās
- Brīvdabas pasākumi (auto / laivu) ar kontrolētu/ierobežotu apmeklētāju skaitu un epidemioloģiskās drošības pasākumiem

4.solis, kad 14 dienu kumulatīvais uz
100'000 iedz. nepārsniedz 200
(jūnijs)

- Sporta sacensības bez skatītājiem
- Atļauti fotopakalpojumi telpās
- Interēšu izglītība telpās
- Nometnes bērniem un jauniešiem
- Kultūras jomas pasākumi ārtelpās, apmeklētāju skaits tiks vērtēts ņemot vērā epidemioloģisko situāciju

Pasākumi pie zemas saslimšanas (t.sk. Eiropā)

- Organizēts ienākošais tūrisms (ievērojot drošības protokolus) – ar zaļajiem sertifikātiem (vakcinēts, izslimojis).
- Kultūras jomas pasākumi telpās (kontrolēti, balstīti uz riska vērtējumi)
- Augstākas izglītības praktisko daļu apguvi pārējiem kursiem un pieaugušajiem klātienē grupās (līdz 10 cilvēkiem)